

V petek, 5. septembra 1958 so napolnili šolsko dvorišče pri »Mladika otroci in odrasli

Pred volitvami članov zadružnih svetov v Sloveniji

Naš KOMENTAR

V skladu z navodilom za volitve zadružnih svetov in upravnih odborov kmetijskih zadrug je izdal Izvršni svet Ljudske skupščine Ljudske republike Slovenije odlok o določitvi roka za razpis prvih volitev zadružnih svetov kmetijskih zadrug.

Po tem odloku se začne razpis prvih volitev zadružnih svetov kmetijskih zadrug 15. septembra 1958, končan pa mora biti razpis najpozneje do 30. novembra 1958.

V tem roku bodo razpisali upravni odbori kmetijskih zadrug, kjer so pa že zadružni sveti, pa ti sveti, volitve in določili dan volitev za volitve zadružnih svetov in upravnih odborov kmetijskih zadrug.

Stopili smo torej že v obdobje neposrednih priprav za novo organizacijo upravljanja v kmetijskih zadrugah.

REPUBLIŠKA KONFERENCA PREDSEDNIKOV OKRAJNIH ZADRUŽNIH ZVEZ

Na konferenci predsednikov okrajnih zadružnih zvez, ki je bila 14. avg. 1958, je bila temeljita razprava o nalogah, ki jih je treba izvršiti v zvezi z bližnjimi volitvami zadružnih svetov.

Predvsem je bilo poudarjeno, da dopušča rok, ki ga je postavil republiški izvršni svet, temeljite priprave za volitve v zadružne svete. Ne gre le za tehnično izvajanje pravnih predpisov, temveč moramo obremeniti z novo organizacijo upravljanja postaviti pred vsako kmetijsko zadrugo njene konkretne naloge v zvezi s perspektivnim planom razvoja kmetijstva in s pravilno izbiro kadra zagotoviti, da bo zadruga izpolnjevala naloge socialistične preobrazbe kmetijstva. Zaradi tega se morajo vključiti v volilne priprave poleg okrajnih zadružnih zvez tudi politične organizacije, pa tudi okrajni in občinski ljudski odbori.

Za vsako posamezno zadrugo mora biti razčiščena perspektiva njenega razvoja, tako da bodo zadružni sveti že lahko razpravljali o konkretnem planu svoje zadruge, n. pr. o planu jesenske setve italijanskih sort pšenice, o kooperaciji proizvodnje mesa, o nabavi kmetijskih strojev itd.

V zvezi s tem bo treba že pred volitvami v zadružne svete rešiti vprašanje tistih zadrug, ki dejansko nimajo pogojev za svoj nadaljnji obstoj. To so zadruge, ki so opustile nekmetijske dejavnosti, z odkupom in z drugimi dejavnostmi, ki so v zvezi s kmetijstvom, pa ne dosegajo niti toliko dohodkov, da bi mogle vzdrževati najnujnejši kader. Več zadrug je tudi, ki poslujejo na industrijskih območjih, tako da je njihovo članstvo sestavljeno pretežno iz industrijskih delavcev, ki so bili doslej navezani na zadrugo le preko njene trgovine s potrošnim blagom. Nekatere zadruge so bile pa tudi teritorialno tako majhne, da ne bodo mogle dosegati nujno potrebnega dohodka in v bodoče ne bodo mogle več obstojati.

Po temeljiti proučitvi možnosti gospodarskega razvoja se bodo morale take zadruge spojiti

z drugimi ozir, se pripojiti sosednjim zadrugam, pri čemer bo pa seveda nujno paziti na to, da nova zadruga ne bo imela prevelikega območja in da bo lahko razvijala najrazličnejše oblike kooperacije v kmetijstvu na svojem območju.

Skupno s političnimi organizacijami bo treba posvetiti vso pažnjo konkretni izbiri ljudi, ki naj sestavljajo nove zadružne svete. Po novi uredbi o kmetijskih zadrugah prevzame zadružni svet vso težo dela v zadrugi in bo zaradi tega bistvenega pomena, da bodo v zadružnem svetu najboljši zadružniki in člani delovnih kolektivov, da bodo v teh svetih zastopani tudi družinski člani zadružnikov, ki so postali člani zadruge, in da bodo zlasti v teh svetih tudi kooperanti.

DELO OKRAJNIH ZADRUŽNIH ZVEZ

Okrajne zadružne zveze se že dalj časa ukvarjajo s pripravami za volitve.

Tako so nekatere okrajne zadružne zveze že v juliju razpravljale na svojih sejah upravnih odborov o volitvah zadružnih svetov in upravnih odborov. Zadru-

gam so bila zdana podrobna tehnična navodila za izvajanje volitev, zlasti pa so zastopniki okrajnih zadružnih zvez na posameznih sektorskih konferencah obravnavali organizacijo in vlogo novih zadružnih svetov in upravnih odborov, ki jih je treba izvoliti na prvih volitvah zadružnih svetov in upravnih odborov ter številno delavcev zadrug, kot pa celotno zadružno članstvo, ki odloča itak na občnem zboru o zadevah, ki spadajo v pristojnost občnega zbora.

V večini primerov so okrajne zadružne zveze skupno s političnimi organizacijami sestavile posebne komisije, tako v okrajnem kakor tudi v občinskem merilu. Komisije so običajno dvojne: ene so zadolžene za politično delo, druge pa za vse tehnično delo v zvezi z volitvami v zadrugi svete.

Posamezne okrajne zadružne zveze so v okviru roka, ki ga je postavil republiški izvršni svet,

ter delavcev zadrug in njihovih samostojnih obrstov manj kot 100, in se po predpisih uredbe o kmetijskih zadrugah volitve v zadružni svet zaradi tega ne b. izvršile, bodo pred volitvami v zadružne svete dosegli, da se bo število zadružnikov dvignilo in da bodo zaradi tega volitve možne. Tako bo mogoče tudi pri takih manjših zadrugah zagotoviti za vodstvo zadruge najboljše ljudi. Pri tem je treba tudi upoštevati, da bo n. pr. 30-članski zadružni svet hitreje in bolj operativno reševal probleme svoje zadruge, kot pa celotno zadružno članstvo, ki odloča itak na občnem zboru o zadevah, ki spadajo v pristojnost občnega zbora.

Okrajna zadružna zveza Maribor je sprejela sklep, naj ima zadruga, ki ima do 110 zadružnikov in delavcev, 30 članov v zadružnem svetu, na vsakih 20 zadružnikov pa po enega člana več, vendar pa zopet največ 60-članski zadružni svet.

Povsod prevladuje težnja, naj se volitve v zadružne svete izvedejo v vsaki kmetijski zadrugi. Tam, kjer so zadruge majhne, tako da imajo vseh zadružnikov

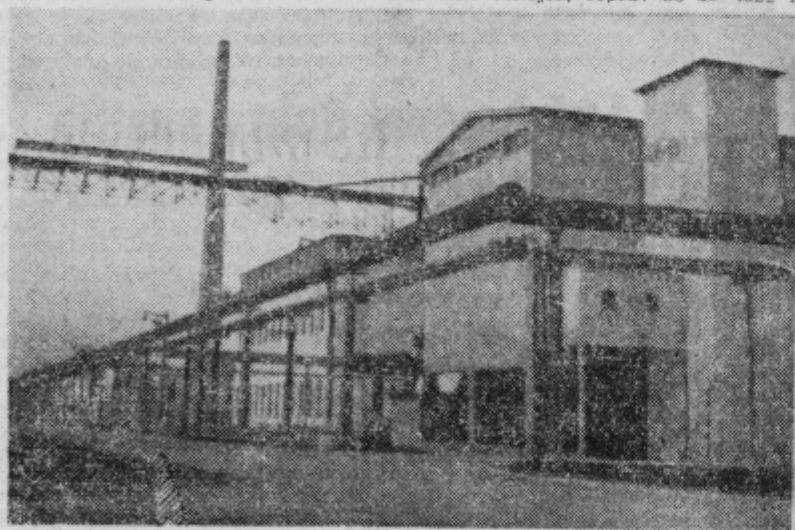
Nadaljevanje na 2. strani

Tovarna anodne mase v Kidričevem prva v Jugoslaviji

Svet za industrijo in obrt Občinskega ljudskega odbora Ptuj je na nedavni seji odobril začetek poskusnega obratovanja Tovarne anodne mase v Kidričevem, ki bo trajalo do zadnjega avgusta 1959, nakar bo tovarna obratovala v polnem obsegu.

vsakem kilogramu aluminija nad pol kilograma. Doslej so dobivali anodno maso v Kidričevu iz uvoza. Kljub visoki ceni pa tudi uvožena ni vedno odgovarjala potrebam tukajšnje tovarne aluminija Domača proizvodnja bo razmeroma cenejša, čeprav bo še

ta potreba v celoti odpade, ker bo proizvodnja domače tovarne tekla vzporedno s potrebami tovarne aluminija. Domača tovarna ima pred uvozom tudi vrsto drugih prednosti; po potrebi bodo lahko spreminjali kvaliteto mase, laže kontrolirajo kvaliteto proiz-

Del tovarne glinice in aluminija v Kidričevem

Tovarna anodne mase v Kidričevem je prvi obrat za proizvodnjo anodne mase v Jugoslaviji, ki bo proizvajala anodno maso samo za domačo porabo, to je za Tovarno glinice in aluminija v Kidričevem, in sicer iz uvoženih surovin in bo ob polnem obratovanju proizvedla letno do 20.000 ton anodne mase.

Graditev te tovarne je narekovala potreba po velikih količinah anodne mase pri proizvodnji aluminija, saj te potrebujejo pri

potrebno uvažati surovine in jih prevažati iz Reke, kamor jih bosta dovažala dve večji inozemski podjetji, in tam skladiščili. Stroške graditve nove tovarne so zmanjšale že obstoječe komunikacijske in druge naprave v Kidričevem, ki sedaj služijo obeh tovarnam. Če bi anodno maso še dalje uvažali, bi morali v Kidričevem zgraditi večje skladišče za odlaganje dobavljenih količin, ki bi morale glede na razne prometne težave zlasti pozimi biti vedno v rezervi. Sedaj

vodnje in skratka, v lastnih rokah bo tudi ta vpliven faktor na proizvodnjo aluminija. Tekom poskusne proizvodnje se bodo domači delavci naučili ravnanja z uvoženimi stroji, napravami in opremo ter se privadili novemu tehnološkemu procesu. Tekom poskusnega obratovanja bo delala tovarna v eni izmenici in bo proizvajala primerno količino anodne mase, pozneje pa bo obratovala v dveh izmenicah s polno kapaciteto, saj je zgrajena in opremljena za zadovoljevanje potreb po anodni masi pri polni kapaciteti tovarne glinice in aluminija, ki bo potrebovala letno do 20.000 ton anodne mase.

Upravljanje celotnega obrata je centralno iz dveh komandnih prostorov, s čimer je omogočena avtomatizacija celotnega pogona, ki potrebuje le okrog 100 nameščenec in delavcev, od tega le kako petino visokokvalificiranih in kvalificiranih delavcev, ostalo pa polkvalificirane in pomožne delavce.

Z začetkom poskusnega obratovanja Tovarne anodne mase v Kidričevem je dosegla naša proizvodnja aluminija nov zaviden uspeh, ki bo znatno vplival na povečanje naše proizvodnje ter zmanjševanje naše gospodarske odvisnosti od uvoza izdelkov iz inozemstva.

Ob protituberkuloznem tednu

Skrb za tuberkuloznega bolnika je treba še povečati, saj nas k temu silijo visoko število onih, ki vsako leto na novo obolijo za pljučno tuberkulozo. V LR Sloveniji letno oboli za to zavratno boleznijo nad 3000 prebivalcev, umre jih pa zaradi te bolezni preko 400 letno. To je mnogo preveč, ki zadaja našemu narodnemu gospodarstvu prehud udarec. Samo v ptujskem protituberkuloznem dispanzerju smo odkrili v letu 1957 na novo oboleli 175 bolnikov, ki se zdravijo v specialnih bolnišnicah v Ormožu, Topolšici, Novem Celju, Golniku, na Pohorju in drugod. Ko pa na pol ozdravijo, jih še pošiljamo v okrevališča, da se tu dokončno pozdravijo ob dobri hrani in ob ugodnem podnebju. Da pa se ne bi kak bolnik preveč vdajal mislim, ki bi mu kalilo življenje, ga že v teku zdravljenja zapošlamo s takozvano delavno terapijo. S tem ga obremenjujemo v normalni tok življenja. Mnogi obiskujejo razne tečaje, kjer se usposobijo za delo po zdravljenju.

Takim bolnikom je treba nuditi po zdravljenju vso pomoč, jih primerno zaposliti in jim nuditi suho, zračno in sončno stanovanje, da ne bi ponovno oboleli. To je naloga družbe! Ne ravnajo pravilno nekatere ustanove oziroma podjetja, ki take osebe odklanjajo pri sprejemu in službo v strahu, da bodo imeli stalnega bolnika. Ravno s primernim delom se osebam, ki so prebolele pljučno tuberkulozo, utrjuje zdravje in daje duševno zadovoljstvo. Saj vemo, da ti invalidski upokojenci prejema minimalne pokojnine, po 5 do 6 tisoč mesečno. In ko tem ljudem dopovedujemo, kako se morajo prehranjevati in živeti sploh, se nam ironično smejejo, češ, odkod pa denar za vse to.

Je pa še tudi mnogo bolnikov, ki zdravljenje odklanjajo in ne marajo v bolnišnico, češ, kdo bo pa skrbel za dom, za zemljo in živino. Vse jim je več vredno, kot njihovo zdravje. So še tudi taki, ki menijo, da se pljučna tuberkuloza pozdravi z raznimi čaji in pasjo mastjo. Kako poceni bi potem lahko bila zdravila, če bi jih pridobivali iz tako cenjenih surovin. Medicina bi jih že davno vpevala in seznam uspešnih zdravil proti tuberkulozi, če bi res pomagala! Vsi oni pa, ki se takoj podvržejo specialnemu zdravljenju in poslušajo strokovne nasvete zdravnikov in medicinskih sester, se navadno razmeroma hitro pozdravijo in se zdravi zopet vračajo na svoje domove. Danes je tuberkuloza ozdravljiva bolezen, samo začetki jo je treba pravočasno zdraviti.

Dr. Ivo Medved, šef dispanzerja za pljučne bolezni

240.000 potnikov Pohorske vzpenjače

Turistični promet v Sloveniji je v tem letu izredno porasel. K temu sta pripomogli tudi dve novi žičnici, in to žičnica, ki vodi iz Radvanja pri Mariboru na Pohorje, in letos zgrajena žičnica na Kravcev. Tega leta je samo pohorska vzpenjača prepeljala 240 tisoč obiskovalcev.

Zahvaljujoč se tej vzpenjači je bilo vseh deset planinskih domov na Pohorju preko vse sezone polno zasedenih, čeprav razpolagajo skupno z okrog 500 ležišč. Razen domačih je od tega v domovih letovalo tudi precej tujih turistov.

Razen tega je turistični promet narasel tudi v večini ostalih planinskih koč. Celo najvišji vrh Jugoslavije — Triglav je v avgustu obiskalo 2500 planincev, kar je prav tako rekordno število, odkar je pred 180 leti stopila nanj prva človeška noga. Med gosti, ki prihajajo v slovenske planine, je opaziti vse večje število Angležev, Italijanov, Avstrijcev, Nemcev, Holančev, Francozov, DANCEV in drugih.

Mestni arhiv v Ptuj vabi na razstavo, ki jo prireja OB PET-DESETLETNICI SEPTEMBERSKIH DOGODKOV 1908, PTUJ V OBDOBJU 1848—1918 V ZGODOVINSKIH DOKUMENTIH.

Otvoritev bo v nedeljo, dne 14. septembra 1958, ob 10. uri v dvorani Mestnega magistrata.

Razstava bo odprta od 14. septembra, vsak dan od 8. do 12. in od 14. do 17. ure.

Program proslave 50-letnice septembrskih dogodkov v Ptuj

1. dne 14. septembra 1958 ob 10. uri otvoritev razstave: PTUJ V OBDOBJU 1848—1918 V ZGODOVINSKIH DOKUMENTIH — v dvorani na magistratu.

2. dne 21. septembra 1958 na Titovem trgu slavnostni govor in nastop pevskih zborov in godb ptujске občine ob 9. uri.

3. Popoldan istega dne ob 15. uri gostovanje mariborske Opere s »Prodano nevesto na prostem — na dvorišču pri minoritskem samostanu.

gospodarske VESTI

II. mednarodna revijska razstava „DRUŽINA IN GOSPODINJSTVO“

Od 6. do 22. septembra letos je na novem Zagrebškem velesejmu tudi II. mednarodna revijska razstava »DRUŽINA IN GOSPODINJSTVO«. To ni navadna razstava, kakršnih je bilo že na stotine tudi pri nas.

Tu gre za kolektivno družbeno-politično in gospodarsko manifestacijo najboljših uspehov vseh množičnih organizacij, strokovnih združenj, gospodarskih zbornic, zavodov, ustanov in organov ljudske oblasti, kakor tudi naših gospodarskih organizacij, ki kakor koli sodelujejo v uresničanju skupnih naporov za čim

hitrejši dvig življenjskega standarda.

Težnje po dvigu življenjskega standarda, po razbremenitvi delavskih družin, zlasti pa zaposlenih žena in mater, težnje širokih množic, ki so dobile svojo najjasnejšo konkretizacijo v sklepih Brionskega plenuma SZDL Jugoslavije, v resoluciji Zvezne ljudske skupščine, zlasti pa v programu ZKJ, sprejetem na ljubljanskem VII. kongresu, bodo doble svojo konkretno in nazorno obliko in vsebino, razumljivo najširšim množicam, v ambientnih razstavah »DRUŽINA IN GOSPO-

DINJSTVO«. Tu bo zbrana in urejena po področjih vsa dosežanja konkretizacija in realizacija teženj po dvigu življenjskega standarda, in sicer s teoretičnim prikazom pomena in vloge stanovanjske skupnosti ter s praktičnimi demonstracijami posameznih oblik servisov in samopomoči prebivalcev določenega področja.

Prav zaradi tega velikega družbeno-političnega pomena je prevzel pokroviteljstvo te prireditve predsednik republike, tovariš maršal T. to, medtem ko v imenu Centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije predseduje Zveznemu organizacijskemu odboru tovarišica Pepca Kardelj.

Namen razstave je vplivati na razvijanje novih družbenih odnosov v stanovanjski skupnosti (razbremenitev delavskih družin samozdruženjem in samopomočjo), nadalje vplivati na reševanje problemov ekonomske in racionalne stanovanjske izgradnje, vplivati na pospeševanje proizvodnje, potrošnje in organizacije prodaje blaga, namenjena za potrebe družine in gospodinjstva ter končno vplivanje na racionalizacijo in mehanizacijo dela v gospodinjstvu, kakor tudi podružabljenja tehničnega gospodinjstva v stanovanjskih skupnostih td.

Vse zgoraj navedene organizacije, združenja, zbornice, ustanove itd. so vložile velike napore v čim nazornejšo in praktičnejšo demonstracijo teh prizadevanj, vendar bi vsi ti napori in vsi ti uspehi, ki bodo nedvomno dali pobude za nadaljnje hitrejšo razvijanje akcij v tej smeri, ostali brez pravega vzpogojnega in pozitivnega vpliva, če bi v teh dneh ne stori vsega, da bi si to razstavo ogledalo čimveč delovnih kolektivov, članov hišnih svetov, stanovanjskih skupnosti, množičnih organizacij, predstavnikov oblasti, kakor tudi podjetij, ki se bavijo s proizvodnjo izdelkov za potrebe družine in sploh široke potrošnje.

50% popusta za kolektivne obiske. Da bi se prav vsakomur omogočil obisk te razstave, je odobren 50% popust na železnici za kolektivne obiske razstave (vsa natančnejša navodila se dobe na vsaki železniški postaji). Stvar našega tiska pa je, da že sedaj, zlasti pa v času razstave pozorno in skrbno spremlja to razstavo, nazorno prikazuje posamezne odlomke njenih prikazov ter stori svoje, da bi si to pomembno družbeno-politično prireditev ogledalo čimveč ljudi tudi iz Slovenije.

Zlasti opozarjamo na knjigo, ki bo te dni izšla v založbi PROGRESA v Ljubljani, z naslovom »STANOVANJSKA SKUPNOST«. Razen uvodnega teoretičnega članka tovariša Edvarda Kardelja so v vseh ostalih člankih prikazani samo konkretni rezultati s praktičnimi izkušnjami, ekonomsko računico in drugimi zanimivimi podatki s področja vseh dejavnosti v sklopu stanovanjskih skupnosti. Ta knjiga bo praktični učbenik za vsakogar, ki se bo hotel danes uspešno javno udeleževati.

Tržne CENE

na ptujskem živilskem trgu v sredo, 10. septembra 1958

POVRTNINA: krompir 10—15, zelje v glavah 20, cvetača 40, kumare 10—15, kumare zav laganje 40—50, čebula 40—50, česen 100, ohrovt 30, rdeča pesa 40, korenček 40, petršilj 40—50, solata endivija 40, paprika 30—40, paradiznik 10—15, buče 10, luščeni fižol 40, fižol v stročju 20—25, špicača 80—100.

SADJE IN SÍDEŽI: jabolka 15—20, hruške 20—30, slive 20, breskve 50—60, grozdje 70—80.

ŽITARICE IN MLEVSKI IZDELKI: koruza 30—40, proso 50—60, ječmen, 40, pšenica 30—40, ajda 50, oves 40, koruzna moka 30, ajdova moka 50—60, koruzni zdrob 50, mleko 30, sir 30—70, smetana 140.

PERUTNINA: kokoši 300—500, piščanci 300—700, jatec 14.

MASČOBE: uvožena mast 325, domača mast 400, zaseka 300—400, maslo 400—500.

MESO: goveje meso 280, teletina 300, svinjsko meso 340 din za kg.

Pred volitvami članov zadrudnih svetov v Sloveniji

Nadaljevanje s 1 strani

že točno določile v sporazumu s kmetijskimi zadrugami razpis in volitve pri posameznih zadrugah.

TEHNIČNE PRIPRAVE

Da bi se olajšalo tehnično delo v zvezi z volitvami zadrudnih svetov in ker je volilni postopek dokaj kompliciran, bodo izdani posebni obrazci, ki se jih bodo zadrugam lahko poslužile.

Tako bo natisnjen poseben obrazec »Seznam volivcev za volitve članov zadrudnega sveta izmed članov Kmetijske zadruge...« in poseben obrazec »Seznam volivcev za volitve članov zadrudnega sveta izmed delavcev Kmetijske zadruge in njenih samostojnih obratov«. Obrazec je pripravljen za seznam volivcev za posamezna volišča. Na obrazcu je predvideno, da potrdita seznam komisija za pripravo seznamov volivcev in volilna komisija, da je bil seznam volivcev razgrnjen na volišču tri dni in da so se po preteku tridnevnega roka izvršile morebitne poprave seznama volivcev, o katerih je odločila bodisi komisija za pripravo seznamov volivcev ali pa volilna komisija.

Priljubljen je tudi obrazec kandidatne liste za volitve članov zadrudnega sveta izmed članov in izmed delavcev kmetijske zadruge, ki se ga bodo zadrugam lahko poslužile, tako da ne bodo prezrle formalnosti, ki so s predpisane. V zvezi z obrazcem kandidatne liste bodo dobile zadrugam na razpolago tudi obrazce izjave kandidatov o sprejemu kandidature.

Kot nadaljnji obrazec je pripravljeno potrdilo o sprejemu kandidatne liste, ki ga izroči volilna komisija tistim, ki so kandidatsko listo vložili.

Vsak volilni odbor bo moral sestaviti zapisnik o ugotovitvi izida volitev na svojem volišču. Rezultat volitev bodo morale za celotno zadrugo ugotoviti tudi volilne komisije in jim bo pri tem prišel prav obrazec, ki predvideva ugotovitve, na katerih voliščih so se izvršile volitve, kolikšno število glasov so dobili posamezni kandidati, kateri kandidati so bili izvoljeni, da je volilna komisija razglasila izid volitev z razglasom v poslovnih prostorih zadruge in njenih samostojnih obratov, da je o izidu volitev obvestila občinski ljudski odbor ter da je izdala vsakemu izvoljenemu kandidatu potrdilo o izvolitvi.

Vse te obširne priprave političnega in organizacijskega značaja zagotavljajo, da bodo volitve v zadrugah svete uspešne in da bodo dobili s tem organe, ki bodo v bodoče konstruktivno usmerjali naše kmetijske zadrugam v organizatorje napredne kmetijske proizvodnje.

KOT ŽRTVE STE PADLI V BORBI ZA NAS

NAD 500 ŽRTEV JE PADLO IZ PTUJSKEGA OKOLIŠA ZA NAŠO OSVOBODITEV. PRIOBČUJEMO NJIHOVE KRATKE ŽIVLJENJEPISE V POČASTITEV NJIHOVEGA SPOMINA.

(Nadaljevanje)

NOVAK ALOJZ se je rodil 4. aprila 1904 v Ormožu. Živel je pri materi v Ormožu. Bavi se je z dopisništvom, nekaj časa je bil tudi v službi pri okrajni posojilnici, nato pa se je vozil v službo v Maribor. Politično je bil pripadnik nacionalne struje. Sodeloval je v sokolskem društvu. Po prihodu okupatorja so ga nemške oblasti aretirale med prvimi v Ormožu, izselili so ga v Srbijo in Krajevo, kjer so ga v jeseni 1941 ustrelili med tisočermi talci.

OSOLE VELENA se je rodila 12. 8. 1924 v Celju. Njen oče geometer se je z družino naselil v Ptuj, kjer je hodila Velena v šolo, nazadnje pa na učiteljsko v Mariboru. Njeni starši, pet bratov in sester je sodelovalo pri »Sokolu«. V drugem letniku učiteljske je Velena dočkala vojno in prihod fašističnega okupatorja. Ze leta 1941 je začela delovati v SKOJ. Pri aktivističnem delu je bila zelo požrtvovalna. Ker je pustila šolanje na učiteljski, so jo zaposlili na borzi dela v Ptuj. V prostem času je zbirala pri zavednih Slovencih potrebščine za partizane. Raznašala je tudi narodnoosvobodilni tisk. Za SKOJ je vzdrževala zveze v Zasavju in v okolici Celja. Na sestanke je hodila na Pristavo, kjer se je shajala z Zdenko Sagadin, v Janeževce k Olgji Čeh, v Novo vas k Anici Kolarič in drugam. Po izdaji leta 1944 so Veleno zaprli v ptujске zapore, nato v Maribor v zapore frančišćanskega samostana, od koder so jo odpeljali menda 6. maja 1945 pod Pohorje, kjer so jo ustrelili.

PETROVIĆ STANKO se je rodil 9. 11. 1919 na Sp. Hajdini pri Ptuj v kmečk. družini. Ker je bil nadarjen, so ga poslali v gimnazijo. V dobi okupacije se je pridružil borcem za svobodo. Dne 23. maja 1944 je stopil v NOV z imenom »Ivan«. Delal je na 8 TV postaji, ki se je zadrževala najprej v strniških gozdovih, nato pa v Halozah. »Ivan« je bil zelo drzen. Z »Andrejem« sta ob bellem dnevu blizu strniškega taborišča razorožila nemškega paznika. Ko je moral nekoč s patruljo na drugo stran Drave, je zaradi narasle Drave izbral kar pot čez most. V mestu so naleteli na

mešno patruljo, ki je začela nanje streljati, naši so jim strele vračali. Padel je gestapovec Krof. »Ivan« je organiziral tudi napad na ptujске zapore, da bi rešil zaprte aktiviste. Ta napad ni v celoti uspel, ker so v zaporih zvižajo odkrili. Na orožniški postaji pri Lovrencu je Ivan organiziral zaplenbo 11 orožniških uniform in živilskih kart pri Vidmu. Njegove neprestane podvige v borbi proti fašističnim osvajačem je prekinilo za vedno izdajstvo. Pri Duhu v Halozah so v borbi s sovražnikom, ki jih je obkolil, padli »Ivan«, »Andrej«, »Zvonko« in »Tone« dne 27. septembra 1944.

OSOJNIK FRANC se je rodil 26. 8. 1900 v Janeževcih v Slovenskih goricah v kmečk. družini. Najprej je bil nacionalist. Delal je pri »Sokolu«. Nekaj let pred okupacijo se je povezal s komunisti in je moral z njimi tudi v izgnanstvo v Medjurečje v Srbijo. Ko se je ob razstolu Jugoslavije vrnil domov, se je začel udeleževati prvih sestankov, ki so polagali temelje narodnoosvobodilni borbi pri nas. Na njegovem domu v Desencih so se zbirali ilegali. Maja 1942 se je priključil I. Slovenjgorski četni in postal njen komandir. Po tragični bitki pri Mostju 8. 8. 1942 se je srečno prebil iz sovražnikovega obroča. Zdravil si je rane pri Olgji Megličevi na Vičavi, nato je odšel k partizanom na Pohorje. Od tam se je večkrat vrnil v ptujski okoliš na sestanke. Ko je prišel zadnjičkrat z nalogo, da bo ubil izdajca Bežjaka iz Krčevine, ki je opljuval heroja Lacka in ga udaril v obraz, ko so ga 10. avgusta 1942 vodili po ptujskih ulicah — ga je ovaduh Kuvceval javil gestapu. Prijeli so ga pri Krambergerjevih v Krčevini pri Vurbergu, kjer so ga ustrelili 29. 12. 1942. Osojnikovo ime se uvršča med borce heroje, ki so se upali upreti okupatorju v najtežjih dneh? Na svoji borbeni poti niso klonili. Njihov lik bo ostal zgled predanosti ideji komunizma, ki zagovarja svobodo narodov in družbeno uveljavitev brez izkoriščanja človeka po človeku.

NOGOMETNAŠI

V NEDELJO PRVI START NOGOMETAŠEV DRAVE V RAVNAN NA KOROŠKEM

Zadnje predpriprave: Drava : Rudar (Mursko Središće) 2:2 (2:0).

V zadnjih predpripravah v mariborski podvezi je v nedeljo domača Drava odigrala zadnjo prijateljsko ogotmetno tekmo proti mlademu moštvo Rudarka iz Murskega Središča. Mladi igralci v prvem delu niso prikazali kaj posebnega, prav tako se tudi domačini niso mnogo trudili, ker so bili že sigurni v svojo zmago. Prvi polčas se je končal z dvema goloma razlike v domačo korist, vendar smo videli v drugem delu, da gostje z veliko borbenostjo in požrtvovalnostjo najprej rezultat zmanjšajo in nekaj minut kasneje tudi razliko izenačijo. Do konca tekme so bili gostje v delni premoči, vendar do spremembe rezultata ni prišlo. Sodil je dobro Vavpotič iz Ptuja, pa

SPORT MED TEDNOM:

Aluminij : Drava 1:5 (0:3)

Med tednom se je v Kidričevem zbralo okrog 100 gledalcev, ki so gledali povratno prijateljsko srečanje domačega derbyja. Tekma je potekala v stalni premoči gostov, ki so se na vsak način hoteli revanžirati za zadnji poraz na domačem terenu. Ze v prvem polčasu uspe Dravi postaviti rezultat, ki odgovarja sami igri ter v drugem polčasu gostje še povišajo rezultat, in postavijo končni rezultat 5:1. Ekpa Drave je bila v celoti zelo dobra, pa

Dežurstvo zdravnikov PTUJ,

Dr. Nada Pavličević, Vičava-Ptuj: ponedeljek 22. septembra od 19. septembra od 16. ure do 7. ure; Dr. Vladimir Pirs Ptuj — Znidaričeva, telefon štev. 73: sobota 13. septembra od 16. ure do 7. ure; Dr. Milan Carli, Ptuj — Trg Svobode, telefon štev. 202: sreda 19. septembra od 16. do 7. ure; Dr. Ivo Medved, Ptuj — Na tratah: četrtek 18. septembra od 16. do 7. ure; Dr. Franc Rakuš, Ptuj — Ormoška cesta: petek 12. septembra od 16. do 7. ure.

V soboto, 6. septembra t. l. dopoldne je bila na ptujskem gradu slavnostna otvoritev »Restavracije grada« v Ptuj, ki jo je uredilo podjetje »Slovenske gorice« in jo bo tudi samo vzdrževalo.

Predsednik občinskega sveta za turizem in gostinstvo tov. Jože Maučec se je v otvoritvenem nagovoru zahvalil vsem navzočim predstavnikom OLO Maribor in Obč. LO Ptuj ter ostalim povabljenim gostom za vse razumevanje, da je bilo mogoče uresničiti dolgoletni načrt o ureditvi grajske restavracije. Kolektiv in direktorja podjetja tov. Krivca pa je pohvalil glede na njuno prizadevnost, da je dobil Ptuj za restavracijo na gradu prijetno gostinsko točko, ki bo privlačna za Ptujčane in druge goste v vseh letnih časih.

Od otvoritve dalje je gostišče stalno polno gostov ki prihajajo v ptujске muzeje in gostov, ki se vračajo z zagrebškega velesejma. Ptujčani hodijo drug za drugim na grad na ogled in napovedujejo novemu gostišču dober promet.

Dogovorjene cene

KAKE BODO ODKUPNE CENE GROZDJA IN MOŠTA

Na posvetovanju predstavnikov trgovine in kmetijskega zadrudništva iz vse države 5. septembra t. l. v Ljubljani v zvezi s pripravami za sklenitev dogovora o odkupnih cenah za grozdje in vino je bil sprejet predlog, naj zvezne zbornične organizacije sklenejo dogovor na podlagi slede-

čih odkupnih cen grozdja: grozdje za konzumna vina 2 din za sladkorno stopnjo, grozdje za konzumna sortna vina 2,40 din in grozdje za kvalitetna sortna vina 2,70 din, medtem ko naj bo formiranje cen za visoko kvalitetna vina prosto.

DOGOVOR O NAJVIŠJIH CENAH ZA ČEBULO

Na sestanku zastopnikov Zveze trgovinskih zbornic Jugoslavije, Zveze zunanjetrgovinskih zbornic, Zveze industrijske zbornice, Zveze kmetijsko-gozdarskih zbornic Jugoslavije in Glavne zadrudne zveze FLRJ v Beogradu 22. avgusta t. l. je bilo dogovorjeno, da lahko kupujejo gospodarske organizacije, ki se ukvarjajo s prometom in pre-

delavo čebule, čebulo od kmetijskih zadrug, poslovnih zvez in kmetijsko-proizvajalnih organov, 1 kg prima čebule francon vagon ali drugo prevozno sredstvo do 35 dinarjev.

Ta dogovor je objavljen v Uradnem listu FLRJ št. 35/3. sept. 1958 in je obvezen za vse gospodarske organizacije od 3. septembra 1958 dalje.

NAJVIŠJE CENE TUDI ZA FIŽOL IN OREHE

V Zvezni trgovinski zbornici Jugoslavije v Beogradu 5. septembra t. l. je bil sprejet dogovor, da bodo gospodarske organizacije lahko kupovale od kmetijskih zadrug, poslovnih zvez in kmetijsko-proizvajalnih organizacij fižol in cele orehe po najvišjih odkupnih cenah. Najvišja odkupna cena za fižol sorte gradiščanec in trešnjevček je 55 din, za enobarvni drobnji in srednjeveliki 45 din, za mešani fižol pa 35 din kilogram.

Orehe bodo začeli odkupovati 15. oktobra in sicer orehe s tanko lupino po najvišji odkupni ceni 95 din, mešane orehe do 70 din, orehe s trdmi lupinami do 60 din za kilogram.

SKORAJ 10 TISOČ TON JA BOLK IN KROMPIRJA DOBAVLJENIH V 2 MESECIH

V septembru tega leta bodo dobavile kmetijske zadrugam potom Zadrudne poslovne zveze Ptuj raznim odjemalcem 600 ton jesenskih sort jabolk in 2000 ton krompirja še v oktobru t. l. pa 2000 ton prvovrstnih zimskih jabolk in 5000 ton krompirja.

Na Zadrudni poslovni zvezi

Ptuj se pritožujejo nad brezbriznostjo nekaterih uslužbenec zadrug, ki prevzemajo neprebrano in nekvadratno sadje, ki ga potem ni mogoče nikomur prodati. Tak postopek je zelo škodljiv zadrugi sami, ki se bo znašla v zgubi, ker bo morala odkupljeno sadje ceneje prodati kot ga je kupila.

NI POTREBNO SPRAŠEVATI ZA CENE

Mariborske gospodinje požrtvovalno novo navado prodajalcev sadja in zelenjave na trgu, da je pri mnogih cena razvidna iz kartonov in listkov in ni potrebno vsakogar

posebej spraševati, po čem prodaja. Tak način objavljanja cen se je razvil brez vsakega oblastnega ukrepa in olajšuje delo prodajalcem in kupcem

PRIZNANJI TUDI ZA VINSKO EMBALAŽO

Komisija za ocenjevanje okusne in prikopne opreme steklenic in butelj z napis, etiketami, zamaški itd. na Mednarodni vinski razstavi v Ljubljani je na zadnji dan razstave objavila rezultate prve strokovne ocene vinske embalaže na vinskem sejmu.

Ptujski podjetji »Slovenske

gorice« in »Vinarska zadruga« sta dobili poleg visokih odlikovanj za vzorce vin 9 zlatih medalj tudi dve priznanji za vinsko embalažo.

Razstavljena vina je na IV. Mednarodnem vinskem sejmu v Ljubljani poskušalo okrog 80.000 ljudi.

Prvovrstne breskve ZG. Osojnik ŠTUKI — OREŠJE za domači trg in izvoz v Avstrijo

KULTURA in PROSVETA

Slovo od Cirila Kafola

Septembrski dogodki 1908 v Ptuj

4. ORNIGOVA POLICIJA NA DELU

Izmed številnih nedeljskih napadov želimo le navesti najznačilnejše, ki po ohranjenih arhivskih dokumentih dokazujejo, da so bili izvršeni na pobudo občinskega odbora ob kumovanju župana/Orniga in pod zaščito njegove policije.

Dopolodne je neki kmečki fant v gneči zadel ob nekega Nemca. Ti so ga pretepli, policija pa vrhutega še aretirala. Aretiran je bil tudi brez vsakega vzroka prof. Zelenik, bivši načelnik okrajnega zastopa. Kmet Brenčič Janez iz Rogoznice je bil napaden, ker je nosil slovenski znak in se je branil, da mu ga strgajo. Zaradi tega ga je policija vklelnila in odgnala v stražnico. Medpotoma je mirno trpela, da ga je sodra vklelnjena pretepała, kar so delali tudi policiji sami. Pri tem je bila Brenciču iztrgana listnica z 260 K. Filozof Rajh je opozoril policijo na nekoga iz množice, ki je metal jajca. Policija je aretirala Rajha. Čeprav se je legitimiral in izjavil, da gre prostovoljno na stražnico, ga je stražnik vklelnil tako močno, da je Rajh dobil poškodbe v zapetju. Brez vsakega povoda so aretirali tudi učitelja Engelmana in uglednega posetnika Muršeca.

Ponoči so se napadi nadaljevali s podvojeno silo. Kmet Kureš in njegova žena Marija sta se vrata okrog polnoči iz Narodnega doma proti domu. Pri rotovžu ju je napadlo več demonstrantov, ker sta bila v Narodnem domu. Začeli so ju pretepati s palicami po obrazu. Kureš je dobil težko in več lažjih poškodb. Z ženo se je zatekel na stražnico. Poprej pa je še neki napadalec vrgeł ženo na tla. Neki stražnik je rekel svojemu tovarišu: »Glavo bi mu morali odbiti.« Ko je Kureževa protestirala zoper to izjavo, jo je policaj nahrulil: »Drži gobec, prekleta baba!« Nato so ji še poškodovali obleko z okrvavljeno palico in s kemičnim črnolom.

Najzanimivejša je bila aretacija cija knjigoveza Perca Karla iz Celja. Prišedši iz Narodnega doma in oskropljen s črnolom, je pokazal na madeže na obleki, rekoč policajem: »To je nemška kultura.« Policija ga je zgrabila, vklelnila kot kakoga razbojnika in odgnala na magistrat, kjer so mu dejali, da je razžalil policijo in nemško nacijo.

Ker ima noč svojo moč in so bili nemški napadi vedno hušji, so oblegani Slovenci v Nar. domu pričakovali glavni napad od ptujске nemške sodrge ob odhodu na vlake. Prireditelj skupščine, predvsem pa poslanca dr. Ploj in Roblek so mirili slovensko ljudstvo in bili v zahvalo pred očmi policije oblihi s črnolom. Položaj je postal vedno bolj kritičen zaradi številčnega nesorazmerja. Saj navaja župan Ornig v svojem poročilu cesarskemu namestniku, da je bilo skupščinarjev CMD le okoli 200, dočim se je priteplo Nemcev iz vseh vetrov okrog 800. Okoliško prebivalstvo se ljudske veselice v večji meri ni moglo udeležiti, ker so bili dohodi v mesto kratkoma lo zaprti. V tem težkem položaju so intervenirali poslanca dr. Ploj in Roblek ter dr.

Koderman pri renegatskem županu Ornigu in zahtevali žandarmerijo z utemeljitvijo, da bo padla vsa odgovornost za posledice na župana. Tedaj jih je Ornig prosil, naj ne vztrajajo pri tej zahtevi ter izjavil, da jamči za red in da bo spremljal osebno vračajočo se skupščinarja na vlak. Šel je res in napad je izostal. Iz tega sledi, da bi bili vsi napadi izostali, če bi bil Ornig storil prej svojo župansko dolžnost.

Omeniti še moramo, da so pri ponočnih vlakih Slovence znova napadali. Nekaj akademikov se je moralo zateči v prometno pisarno na kolodvoru. Ko je prišel vlak, jim je sprevednik odkazal nerazsvetljen kupe, v katerem so bili nemški buršaki. Ti so med vožnjo napadali slovenske akademike tako, da so morali slednji potegniti zaslon zavora. Slovenci so bili prisiljeni izstopiti, iti peš do Pragerskega, kjer so bili ponovno napadeni.

Končno so še zanimiva imena glavnih nemških in odpadniških

voditeljev, izivačev in pretepačev, ki se ponavljajo pri vseh izgrelih in napadih. Vodilno vlogo sta seveda odigrala Lihart in dr. Plachki, kot desna roka župana Orniga. Med napadali pa so se izkazali zelo oktivni visokošolca B... in Kazimir, trgovca Slavič in Sorko, sodni pisar Skerbiš, protestantski pastor Böhm, železniški uradniki Lakner, Siegl, Sket in Peterka ter dijaki ptujске gimnazije Blanke, Laibacher, Kamenšak in Kögeler.

Danes o vseh teh reševalcih nemškega značaja deželno-knežjega avtonomskega mesta Ptuja ni več ne duha, ne sluha. Vzel jih je čas. Nekateri so se zatekli že 1918. leta k svojim bratcem preko meje, ostankom pa je NOV leta 1945 odkazala mesto, kjer se lahko izživljajo v svojih peklenskih, zatirajnih načrtih.

Ptuj je ostal s svojo okolico slovenski in si kroji njegovo prebivalstvo samo svojo usodo v svobodni, neodvisni, socialistični Jugoslaviji.

Na izredni seji SZZL terena Ptuj-Breg je dobila tov. Vida Vičarjeva, ki se je v svojo družino preselila v Maribor, v slovo in zahvalo za marljivo delo kot šolska upraviteljica breške šole in kot sekretarka SZZL umetniško sliko Ptuja in več šopkov. Predsednik odbora SZZL tov. Ivan

Rudolf ji je v poslovljenem nagovoru želel na novem službenem mestu v osemletki v Mariboru v Askerčevi ulici mnogo uspehov kakor tudi pri njenem bodočem političnem udejstvanju. Na sliki: odbor SZZL Breg na poslovljenju seji

ROJSTVA, POROKE IN SMRTI NA MATIČNEM PODROČJU PTUJ

ROJSTVA
Rojstva: Sešerko Marija, Dornava 50 — Marijo; Cvetko Angela, Brstje 25 — hčerko; Brodnjak Helena, Zg. Hajdina 55 — Maksimilijana; Petek Marija, Pobrežje 76 — Marijo; Ivanuša Marija, Brstje 36 — Boruta; Lazar Katarina, Turški vrh 109 — Stanislava; Krajnc Marija, Štuki 15 — Adreja; Sitar Ana, Lancova vas 26 — Ano; Klasinc Marija, Marjeta 44 — Stanislava; Hojnki Marija; Polensak 7 — Rozalijo; Divjak Elizabeta, Stonjci 129 — Franca; Juršič Matilda, Lopersice 10 — Zdenko; Emeršič Rozalija, Budina 14 — Zlatko; Petek Elizabeta,

Drstela 16 — Ireno; Kajnik Ana, Zagorci 2 — Janeza; Dobrotič Marta, Lovrečan 120 — Franca; Božič Rozina, Tržec 46 — Silvo; Klasinc Roza, Zlatolčje 9 — dečka; Podgorelec Terezija, Mihaelovci 11 — Marjana; Emeršič Ana, Paradiž 46 — Marijo; Zorec Marija, Grajenščak 87 — Nado; Slavinec Marija, Veliki Brebrovnik 41 — Franca; Širovnik Ana, Pobrežje 65 — Ireno.

Porok ni bilo.

SMRTI
Smrti: Knez Ana, Cvetlin 66, roj. 1908, umrla 7. septembra 1958; Kranjc Andrej, Ptuj, Mejna cesta 19, roj. 1894, umrl 7. septembra 1958.

predlogu. Med slovenskimi zastopniki, ki so pobijali nasprotnikove ugovore, so bili odvetnik dr. Gregorič, Raič, Vodusek in prof. Žitek. Zadnji je moral pozneje zaradi tega zapustiti Ptuj. Po burni debati je le zmagal slovenski predlog z 21 proti 15 glasovom. Toda Nemci so dalje intrigirali pri odgovornih oblasteh proti sprejetemu predlogu. Končno pa je okrožno sodišče v Celju potrdilo pravila novega denarnega zavoda in ga registriralo 18. decembra 1883. Pri ustanovitvi je najboljši sodeloval dr. Fran Jur. tela in načeloval zavodu do smrti 1926.

Okrožnica, ki jo je izdal posojilnični odbor, februarja 1884 ob pričetku svojega delovanja, pravi med drugim, da je snaglavljivejši namen posojilničnega društva, dajati svojim udom na kratak čas posojila po kolikor mogoče nizki ceni, in sicer v prvi vrsti na osebni kredit (up) in le izjemno proti nepremakljivi in premakljivi zastavi. Določili so, da se bodo vloge obrestovale s 5 odst., obresti za posojila pa so bile določene na 6 odst.

Kljub kapitalističnemu značaju slovenskih hranilnic, pa so ti denarni zavodi imeli tudi dobro stran v narodnostnem oziru. Za ptujsko posojilnico beremo v »Jubilejnem zborniku društva jugosl. akademikov v Ptuj 1932, str. 74, da je

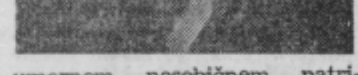
LJUBLJANA
NEDELJA, 14. SEPTEMBRA
6.00—7.00 Venček domači melodiji za gobro jutro — vmes ob 6.05—6.10 Poročila in vremenska napoved. 7.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in objava dnevnega sporeda. 7.15 Reklame. 7.30 Radijski koledar in prireditve dneva. 7.35 Polke in valčki Johanna Straussa. 8.00 Mladinska radijska igra — Pearl Buck: Zgodba o Len Mej (ponovitev) 8.48 Klavirske etude F. Chopina in Cl. Debussyja. 9.03 Ponočitev javnega četrtkovnega večera z dne 19. decembra 1957. 10.00 Se pomnite, tovariši... 10.30 Počitniške razglednice — Matija Maležič: v Ljubljani in okrog nje. 11.30 Matineja z zabavnim orkestrom Radia Beograd. 12.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — I. 13.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in objava dnevnega sporeda. 13.15 Zabavna glasba, vmes obvestila in reklame. 13.45 Za našo vas. 14.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — II. 15.00 Napoved časa, poročila in vremenska napoved. 15.15 Iz operete Iva Tjardovića »Mala Floramy« 15.45 Zdravko Stefančič: Ce bi spregovorili kamni (reportaža). 16.15 Glasbeni mozaič. 17.15 Radijska igra — Mark Twain: Pogodba o govodini (ponovitev). 18.00 Zabavni intermezzo. 18.15 Johannes Brahms: Simfonija št. 1 v c-molu. 19.00 Zabavna glasba, vmes obvestila in reklame. 19.30 Radijski dnevnik. 20.00 Varietete na vrtu 327.1 m. 21.00 Glasba za prijetno razvedrilo. 21.30 Sportna nedelja. 22.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled sporeda za naslednji dan. 22.15 Darius Milhaud: Godalni kvartet št. 12. Zoltan Kodaly: Godalni kvartet št. 2. 22.45 Nočna melodija. 22.55—23.00 Poročila.

MESTNI KINO PTUJ
predvaja od 12. do 14. septembra t. l. češki barvni film »Glasba iz Marsa« in od 16. do 18. t. m. ameriški film »Nad tridesetim nadstropjem«.
Za mladno ameriški barvni film »PETER PAN« na izrednih predstavah dopoldne in popoldne.
KINO MURETINCI
predvaja 14. t. m. ameriški film »Velika ura«.
KINO MAKOLE
predvaja 13. in 14. t. m. ameriški barvni film »Zapuščena džungla«.

S se društva prijateljev mladine v Ptuj

Na svoji zadnji seji je DPM prineslo nekaj važnih zaključkov. S 15. septembrom začne zopet obratovati mladinska šolska kuhinja, ki je v lanskem šolskem letu dala povprečno dnevno kosilo 120 otrokom, predvsem potnikom ter socialno ogroženim. Kalorična vrednost kosila je bila od 1200—1500 kalorij. Dijaki, ki žele v letošnjem šolskem letu prejemati hrano, naj se prijavijo v domu DPM na Ormoški cesti, kjer dvignejo ustrezne prijave. Poleg ostalega bo v mesecu

umornem nesebičnem patriotičnem in kulturno-prosvetnem delovanju.

Pokojni Ciril Kafol se je rodil 1. februarja 1890 kot posestniški sin v Cepovanu, okraj Gorica, kjer je obiskoval osnovno šolo, gimnazijo in učiteljske v Gorici, slednje tudi v Kopru in bil nameščen 1911. leta kot mlad učitelj v rojstnem kraju Cepovanu. Po 3-letnem marljivem delu med primorskimi ljudstvom je postal leta 1914 šolski upravitelj v Lokovcu, od koder je moral v prvo svetovno vojno. Po zlomu Avstro-Ogrske se je vrnil na svoje službe

na mesto v Lokovec, kjer pa ostal, ker so ga zaradi slovenske narodne zavednosti večkrat premeščali in končno leta 1927 odpustili iz službe. Leta 1928 se je preselil v Jugoslavijo in preživel čas do druge svetovne vojne kot šolski upravitelj na Kogu in v Ptuj, Leta 1941 je moral z ostalimi rodoljubi v internacijo na Borlu, od tam pa po 7 tednih v Srbijo v Paračini, kjer je preživljal svojo družino kot tovarniški delavec. Po osvoboditvi se je vrnil v Ptuj in sprejel mesto učitelja v Ptuj in pozneje šolskega upravitelja oziroma ravnatelja nižje gimnazije v Markovcih. Leta 1950 je bil upokojen in nadaljeval z učenjem kot honorarni učitelj do konca zadnjega šolskega leta. Poln življenjske moči in optimizma je odšel na počitnice, od koder se ni več vrnil živ.

Potek njegovih službovanj bo ostal zapisan v njegovih službenih listinah, uspeh in obseg njegovega delovanja pa neizbrisani in v hvalnem spominu vseh, ki jih je učil v šoli, na tečajih v družini in zborih v krajih službovanja in daleč naokrog. Lepe narodne pesmi, ki jih je on učil prepevati v šolah in pevskih zborih mladine in odraslih v Cepovanu, Zemunu, Ptuj, na Kogu, v Markovcih, Muretincih, Bukovcih in drugod in jih je prepeval kot član Učiteljskega pevskega zbora bodo vedno spominjale nanj in na njegov življenjski optimizem ob delu in veselju do vsega, kar je dajalo njegovemu življenju bogat vsebino. Cenili in spoštovali so ga povsod, zato tudi vsi sočustvujejo z njegovimi najbližnjimi ob njegovi prerani omahitvi v grob.

Pri šoli v Markovcih se je ob slovesu razvrstil po poslovljenih govornih dolg sprevil, ki se mu je v Ptuj pridružila množica Ptujčanov in ga spremljala na zadnji poti na mestno pokopališče, kjer je našel svoj zadnji počitek.

Poslovljene besede raznih tovarišev v imenu šolstva, organizacij in društev, pesem v slovo in salva lovec so pomenile za vsakogar ob njegovem grobu težko slovo od prijatelja, ki ga ne bo več nazaj.

Strlistvo

Letos proslavlja strelska organizacija 10-letnico obstoja. Tudi v Ptuj je l. 1948 bil ustanovljen strelski odbor. Ustanovljale so se družine na celem območju ptujске okraja, tako da smo leta 1957 imeli 24 družin. Strelski odbori proslavljajo obletnico na svečan način.

Mariborski okrajni strelski odbor je v proslavo priredil vrsto tekmovanj, razvil prapor in po generalu JNA Potočarju simbolično pričel začetna dela na novem strelišču v Radvanju. Tudi ptujski strelci so se v lepem številu udeležili teh proslav. Ob tej priliki je SŠS in OSO Maribor podelil poštrenovalnim strelecem odlikovanja, katera bodo izložena v pisarni v Prešernovi ulici. Prihodnjič bomo objavili imena odlikovanih.

165 cm, met kopja — Sluga — 52 m, Belšak (15 let) 35 metrov, met kroglice: Sluga — 12,39 in Brenčič 12,11, met diska — Sluga 35 m in met kroglice: Sluga — 12,39 in Brenčič 12,11, met diska — Sluga 35 m in Pavličev 32 m. pa

SLOVENSKA ŠTAJERSKA — področje naritnega potujevon a

(Nadaljevanje)
(K razstavi Mestnega arhiva »Ptuj v obdobju 1848—1918«, od 14. do 30. sept.)

Težak gospodarski položaj v Halozah

Opisane žalostne razmere so vladale tudi v sirašmahli Halozah, kjer je bil glavni in edini vir dohodkov vino. V prejšnjem stoletju so imovitejši sloji izkoriščali bedo Haložanoav in jim posejevali med letom denar na račun jesenskega pridelka vinskih gor. Haloški človek je bil prepričan na milost in nemilost takšnemu upniku, ki je po svoji mili volji obračunal s svojim dolžnikom, mu določil ceno vinskega pridelka in višino obresti, oziroma še posebno odškodnino v naturalijah. Jasno, da dolžnik ni mogel dosti oporekati oderuhovi samovolji, ker je padel v njegovo odvisnost. Če se je pa zoperstavljal, je takoj sledila tožba, eksekucija in vknjižbe na posestvo. Zato je bilo redko tako posestvo, »na katerem bi ne imel ta ali oni ptujski oderuh vknjiženih po več terjatev«. Haložani so se vedno bolj zadolževali, oderuhi pa pridno kupovali propadla posestva.

Ustanovitev ptujске posojilnice

Spričo opisanih gospodarskih razmer bila nujo potrebna ustanovitev zavoda, ki bi bil pripravljen denarno pomagati ljudem v stiski in jih rešiti gospodarskega in narodnega pogina, ki jim je grozil od tujega kapitala. Pobudo za ustanavljanje takih obrambnih zavodov proti prodiranju nemškega kapitala pri nas je dal dr. Josip Vošnjak. Odločil se je, da bi bilo dobro ustanoviti, kot na Češkem, tudi pri nas hranilnico. Na žalost pa so pri teh slovenskih posojilnicah vedno bolj prevladovali kapitalistični elementi, gospodarsko dobro situirani ljudje, mali vlagatelji pa se ni so mogli uveljaviti.

V tem času se je v Ptuj zgodila važna upravno-politična sprememba. Leta 1880 so namreč Slovenci dobili večino v okrajnem zastopu in sklenili, da bodo ustanovili okrajno posojilnico. Zadevo so obravnavali na seji okrajnega zastopa 4. aprila 1881. Vnela se je dolga in ostra debata o omejenem predlogu. Značilno je, da so se nemški zastopniki odločno postavili po robu slovenskemu

Prvi lahkoatletski miting v Ptuj

Le enkrat so maloštevilni gledalci mogli gledati maloštevilni, toda dobro organiziran lahkoatletski miting. Kljub trenutno zelo slabim športnim napravam in rekvizitom so vendar dosegli neznanj tekmovalci dobre rezultate. Tekmovanje je organiziral po svoji samoiniciativi domačin Sluga, sedaj član lahkoatletskega društva »Svoboda« iz Ljubljane. Zalostno je, da se v domačem kraju ni našel nihče, ki bi zbral nekaj mladincev, ki jih je na gimnaziji veliko in da bi tako tudi v Ptuj začeli gojiti »kraljico športa« lahko atletiko. Pri pripravih je imel tov. Sluga precej dela, saj so športne naprave in tekališča urejevali pred pri-

četkom tekmovanja sami tekmovalci. Imel je veliko težav tudi, da je našel prostovoljce, ki bi imeli nekaj smisla do sojenja posameznih disciplin. Tu je treba pohvaliti tov. prof. Pavličiča, ki je z velikim veseljem sprejel vabilo za delno sojenje na stadionu. Tekmovanja se je udeležilo deset mladih tekmovalcev-dijakov iz gimnazije in član ljubljanske »Svobode« tov. Sluga. Zelo dobre rezultate so dosegli v posameznih disciplinah Brenčič, Pavličev in Belšak.

Posamenzi rezultati prve prireditve so: na 100 metrov tek: Brenčič in Sluga čas 11,8, skok daljino: Brenčič 6,52 m, skok višino: Sluga — 170 cm, Brenčič —

»Štajerc« se spočetka še privo izogiblje prvotnemu namenu potujčiti slovenskega štajerskega kmeta, čeprav imamo že v začetku (1904) pozive, naj bi se v Ptuj ustanovila še nemška deška meščanska šola, kajti obrtni naraščaj mora biti prežet nemškega duha. Potujčevalni cilj postaja vedno jasnejši, odkar je l. 1906 prevzel uredništvo »Štajerca« Karel Linhart.

Delo pri germanizaciji našega življa so olajšali številni nezavedni Slovenci, ki so v svoji družini govorili nemško, prav tako s pomočniki in vajenci. Taki Slovenci so vzgajali narodno nezavedno obrtno in trgovsko generacijo. Dalje so se Slovenci pogosto izživljali v medsebojnih političnih in osebnih bojih, Slovenci so s svojo nezavednostjo sami pomagali zidati gospodarski most nemške moči do Adrije. O teh razmerah pri nas razpravlja Janez Stuhc v knjigi »Slovenska narodna mladina« 1912. Dalje podurila pisec važnost slovenskih knjižnic kot protiutež nemskim knjižnicam, ki jih je forsirala Südmarka. Pisec poziva merodajne činitelje, naj bi začeli s sistematičnim ustanavljanjem knjižnic.

je odločala veleposlaniška skupina z 10 odborniki. Vse Ornigovo delo je služilo jačanju ptujskega nemštva.

»Štajerc« in »štajercijanstvo«

Ornig je 1899 ustanovil konzorcij in začel s pomočjo nemškega kapitala izdajati za štajerske in korške Slovence tednik »Štajerca«, tiskan v slovenskem jeziku, vendar urejevan v nemškem duhu. Sam se menuje napreden in antiklerikalni list. Cilj časnika je bil, pridobiti našega kmeta za nemštvo. »Štajerca« je razvijal štajersko in koroško miselnost, Slovenci so bili po njegovem samo Kranjci. Naklada časnika je narasla od začetnih 12.000 izvodov na 15.000, stalnih naročnikov je bilo okrog 7000. Glavni urednik je bil Karel Linhart (1906—1918), zagrižen nasprotnik Slovencev. Leta 1907 je začel izhajati tudi »Štajerčev kmetijski koledar«. Gibanje okrog »Štajerca« je bilo organizirano »Napredni zvezci«, ki je žela ponekod uspehe pri občinskih volitvah (Leskovec 1910. Podlehnik 1914, to je predvsem v Halozah, ki so bili v veliki meri gospodarsko odvisne od nemških pomočnikov).

Glasilo nemškonacionalne stranke v Ptuj pa je bilo »Pettauer Zeitung« (1890—1914).

(Dalje prihodnjič)

Za vsakogar nekaj zanimivega

Podmornica „Nautilus“ pod ledom Severnega tečaja

Dne 22. julija letos je odplula iz glavnega mesta Havajskih otokov Honolulu v Tihem oceanu, na 13.000 km dolgo pot do otoka Isanda v severnem Atlantiku ameriška atomska podmornica »Nautilus«. Drzna 116-članska posadka te podmornice je morala premagati zelo veliko in nevarno oviro: prepluti je bilo treba 2300 km pod več metrov debelo skorjo večnega ledu, ki obdaja severni tečaj. To nalogo je »Nautilus« opravila z odličnim uspehom ter je 7. avgusta srečno pristala ob islandski obali.

Na svoji poti pod ledom so pomorščaki »Nautilusa« sledili nekakšnemu kanalu, kjer je morje bolj globoko in podmornica je plula v globini nad 120 m in se je držala stalno okrog 100 m pod plavajočo ogromno ledeno skorjo, ki obdaja od vseh strani Severni tečaj. Na svoji poti pod Severnim tečajem je podmornica »Nautilus« dosegla tudi svetovni rekord največje globine. Ker je namreč Zemlja ob Severnem tečaju in Južnem tečaju bolj stisnjena, se je podmornica, ki je plula 120 m pod Severnim tečajem, nahajala na tisti točki, ki je najbližja zemeljskemu središču, kar jih je človek do sedaj dosegel. Prva posledica tega je bila, da so se mornarji »Nautilusa« čutili na

teji točki bolj težki, ker je bila privlačnost zemeljskega središča zaradi večje bližine tukaj najmočnejša. Razlika sicer ni bila velika, vendar pa je to dejstvo precejšnje važnosti za znanstvene ugotovitve.

Amerikanci so na ta svoj uspeh zelo ponosni in ga primerjajo s sovjetskimi uspehi na področju izstreljevanja umetnih satelitov.

Leta 1870, torej skoraj pred 100 leti, je objavil francoski pisatelj fantastičnih romanov Jules Verne knjigo »20.000 milj pod morjem«. V njej opisuje za tedanje pojme in za tedanje raven znanosti in tehnike popolnoma nemogoče podvige podmornice, ki jo je v svoji bogati domišljiji imenoval »Nautilus«. Takrat se ljudem še sanjalo ni, da bo kdaj zares zgradili ladje, ki bodo lahko plule pod morskno gladino. Toda takšna ladja, podmornica, ki je živela sprva le v domišljiji Julesa Verneja, je postala v XX. stoletju stvarnost. Vendar so bile prve podmornice tipične dvoživke, to se pravi, da so sicer lahko plule tudi pod morskno gladino, a le kratak čas, nekaj ur, potem pa so se morale spet dvigniti na površje in si tam nabrati novih moči. Pod vodo so jih gnali električni stroji, katerih pogonska sila je bila omejena. Na to, da bi kaka pod-

mornica lahko zdržala pod vodo neprekinjeno nekaj dni, še misliti ni bilo.

Po drugi svetovni vojni pa se je začelo novo obdobje v zgodovini človeštva — atomska doba, ki nam je dala novo pogonsko sredstvo — vsemogočno atomsko energijo. Ta zdaj žene najsoodobnejše podmornice, kakršna je tudi »Nautilus«, junakinja vda pod Severnim tečajem.

Ne smemo misliti, da se je posadka »Nautilusa« brez skrbi podala na pot. Ničče ni natančno vedel, kako globoko sega led pod Severnim tečajem, in bali so se celo tega, da se morda morskno dno tu in tam dviga prav do ledenih skladov in da podmornica ne bo našla poti, po kateri bi prišla izpod ledenega obroča. Za vsak primer je bilo v podmornici za 15 dni hrane. No, naleteli niso na nobene posebne ovire in »Nautilus« je nemoteno, s hitrostjo 20 morskih milj plul neprekinjeno 4 dni in noči pod arktičnim ledom. Aparati, nameščeni v podmornici, so zabeležili prej neznan, pomembne podatke o morskem svetu pod Severnim tečajem.

Svetovna javnost je upravičeno sprejela vest o podvigu »Nautilusa« kot senzacijo. V trenutku je postalo jasno, da ima ta uspeh lahko daljnosežne

praktične posledice. Odprta je nova pomembna pot, ki je za polovico skrajšala nekdanjo pomorsko progo med Japonsko in Evropo. Najbrž ni več daleč čas, ko se bodo po tej podmorski poti vozili ljudje in tovori v velikih in hitrih podmornicah. Gradnja takšnih podmornic že pripravljajo Američani, Angličani in Francozi.

Na žalost pa se skriva za tem uspehom tudi nova nevarnost, ki po malem že leze na svetlo. Mladi kapitan »Nautilusa« Anderson je bil takoj po uspehu pozvan v Washington, kjer ga je sprejel sam predsednik Eisenhower in ga odlikoval z najvišjim ameriškim odlikovanjem za hrabrost. Tisti, ki so prisostvovali tej ceremoniji in videli drznega kapitana obleganega od množice filmskih kamer in novinarjev, pa so nehote podvomili, ali je bil Anderson res odlikovan zaradi hrabrosti ali morda le zato, ker mu je uspel podvig, ki daje ZDA v roke novo mogočno orodje. Atomska podmornica, oborožena s hidrogenskimi bombami, se namreč — take besede izgovarjajo zdaj ameriški vojaški predstavniki — lahko nemotena in neopaženo prikrade pod skladi ledu prav do severnih ruskih obal in...

Naprej je vse jasno. Spet se je zgodilo, da je veliko zmago znanosti nad trdovratno naravo zasenčilo življenjske in orodje, da se nekateri odgovorni ljudje vesele »Nautilusa« kot igračke, ki naj pomagata držati ravnotežje v hladni vojni. In po vsem tem miroljubni ljudje res ne vemo: naj se veselimo ali prestrašimo, kadar prodre v svet novica o novem uspehu znanstvenikov!

STRUPENI PLINI IZ PRVE SVETOVNE VOJNE

Bonnske oblasti imajo skrbi o velikih količinah strupenih plinov, ki so ostale še iz prve svetovne vojne. Nad 35 let že leži v opuščeni rudnikih blizu Düsseldorfa 197 200-kilogramskih sodov s strupenimi snovmi. Sode je že močno nagrizla rja. Ne morejo jih odpeljati brez smrtno nevarnosti za prebivalstvo. Ker se je vsebina nekaterih sodov že razlila po rudniških rovih, se je okužila voda številnih izvirov in potokov v okolici Düsseldorfa in postala nevarna za prebivalstvo.

SIAMSKI SESTRI

Neka tridesetletna Nizozemka je rodila dvojčki, ki sta spojena na trebuhu. Dvojčki sta težki 4 kilograme in 400 gramov. Takoj po rojstvu sta bili deklici fotografirani z radiografom in zdravniki upajo, da bodo čez leto dni deklici lahko operirali inrazdvojili.

KMETIJSKA ZADRUGA MARKOVCI prodaja mizarske stroje ter razno mizarsko orodje, traktor znamke »Steyer« s priključki in prikolico.

Interesenti se naj oglašajo v KZ Markovci vsak dan do 12. ure do 25. septembra 1958, kjer si lahko predmete ogledajo.

Prednost pri nakupu imajo gospodarske organizacije.

TOVARNA ČEVLEV

»ALPINA« ŽIRI

bo v nekaj dneh v Ptuj v Lackovi ulici 3 (zraven pekarni »Drava«) odprla svojo novo poslovalnico za

prodajo obutve

prvovrstne kvalitete in najsoodobnejših vzorcev po solidnih cenah.

V tej trgovini bodo na prodaj tudi gumijasti kvalitetni izdelki — otroški, ženski in moški škornji, copate in drugo.

Oglejte si zalogo, kupite izdelke »Alpina« in prepričajte se boste, da so ti čev

Po 1. in 2. odstavku 58. člena Uredbe o kmetijskih drugih (Uradni list FLRJ, št. 18/58) razpisuje mesta

UPRAVNIKOVI

za kmetijsko zadrugo Središče in za kmetijsko zadrugo Obrež.

Interesenti za razpisa na mesta morajo izpolniti naslednje pogoje:

Imeti morajo visoko ali srednje strokovno izobrazbo z najmanj 2 leti prakse v gospodarstvu ali združništvu.

Interesenti z nižjo strokovno izobrazbo morajo imeti večletno prakso v gospodarstvu ali združništvu.

Prošnje za razpisa mesta je predpisano kolkovati ter vložiti na Obč. LO Središče najpozneje do 25. sept. 1958.

Prošnji je priložiti overjen prepis zadnjega šolskega spričevala, overjen izpisek iz delovne knjižice o dosedanem službovanju ter izčrpen življenjepis.

Komisija za razpis mest direktorjev pri Obč. LO Središče

Naj ostane med nami LEVČEK

Dovolite, da se predstavim! Moje ime je Leo ali Leon, kar pomeni lev. Lev je ponosna, huda žival. Leva se vse boji. Mene se pa nihče ne boji, čeprav sem Leon, ker Leon sem le v rojstni knjigi, drugače me pa vsi kličejo Levček. Ali ni interesantno (kakor bi rekel ptujski Džek), da si ob tem imenu nikakor ni mogoče predstavljati levo, mi mladega ne, ker tud. mlad lev je konec koncev le lev. Jaz pa sem Levček, pisano z veliko, in to je žalostno. Žalostno zato, ker ne bom nikdar Lev, saj sem star že 65.

Predolg je bil uvod. Poslušajte rajši mojo zgodbo. Rodil sem se na kmetih. Kot otrok sem nosil krilo tja do petega, šestega leta. Saj vi mlajši ne veste, kako je bilo takrat. Danes hočejo oblični dečki hlače že v plencah, takrat pa je bilo drugače. V krilih sva skafala oba s sestrico okrog voglov in naju skoraj ni bilo mogoče ločiti po spolu. To krilo, varjete mi, ni dobro vplivalo na mojo moškost, kar čutim še danes. A krilo ni bistveno. Odločena je bila vzgoja. Moja mama, naj počivajo v miru, in moja sestra, sta storili vse, da bi do skrajnih mej terorizirali mené in mojega očeta, ki je tudi že umrl. Terorizirali, sem rekel, ali v nekem blagem, preblagem smislu. Saj nisem bil nikdar tepen, kaj še, božan in cartan sem bil, da bi tako ne! Nekdaj so na kmetih otroke trdo vzgajali, moja mama pa ravno nasprotno. Takrat se me je prijelo ime Levček. Levček sem. Levček tja! Levček, kaj boš papal, mlečke ali juhco, pogačico ali potičko? Levček bo zdaj spančkal, Levček bo vstančkal. Sestrica je le v malo drugačni obliki tako vzgajala očeta: ata, prinesi mi to, kupi mi ono, atek, nosi me štuporamo, atek, ostani doma, če ne, bom jokala...

Spominjam se, da sva se včasih z očetom skušala upreti vsem takim in podobnim nežnostim in cartanju. Pa ni nič pomagalo. Upor je bil v kalli zatrt. Spominjam se, da je bil oče tak vzor zakonskega moža, da so ga postavljali za zgled vsem. In če je kdo preveč vzoren, postane dolgočasen. Se mama mu je včasih rekla: Tonček, zakaj si včasih v nedeljo ne prižgeš cigare? Postavi se malo! Pa tudi v gostilni bi lahko šel, kadar je prošenje. Privoščje si, ne branim ti. On pa ne in ne!

Sele ko sem začel hoditi v šolo, sem dobil prve hlače. V šoli me je dobila v roke učiteljica. Prva beseda ji je bila: No, ampak Levček. Kakor takrat, ko sem bil še v otroškem krilu: No, Levček, vzemi juhco, vzemi krompirčka, vzemi pečenjica. Saj sta dobra oba, nič ne rečem. Ampak zakaj vedno Levček?

Tako sem vam opisal svoje klavirno (podzavestno čutim, da je bilo klavirno) življenje, jaz, Leon Smole (po rojstni knjigi), drugače pa Levček, v svarilo in opomin vsemu moškemu na svetu. Od zibel do sivih las sem bil vedno pokoren ženskam. Vse življenje sem se skušal upirati, a sem zaradi neodločnosti vedno kapituliral. Naj bo ta skromen spis majhen prispevek v boju za moško enakopravnost.

Leon Smole

Po letu

Neki ameriški pilot je imel mehanika, črnca, ki ni še nikoli letal. Pa ga nekoč vzame s seboj v letalo. Letata in letata, pilot izvzava lopinge, se spušta navpično proti zemlji, se dvigne spet skoro navpično navzgor in končno pristane na letališču.

Črnci stopi ves tresoč se iz letala in reče: »Hvala vam za oba poleta!«

»Kako dva?« se začudi pilot.

»Saj sva samo enkrat letela!«

»Zame sta bila dva,« odgovori črnci, »prvi in zadnji polet.«

Leon Smole

BILANCA na dan 31. decembra 1957

TRGOVSKO PODJETJE NA VELIKO »PANONIJA« PTUJ

POSTAVKA	Znesek v 000 din.	POSTAVKA	Znesek v 000 din.
A. Osnovna in izločena sredstva		A. Viri osn. in izl. sred.	
Osnovna sredstva	23.609	Sklad osn. sred.	17.453
Investicije v teku	154	Invest. posojila za osn. sredstva	4.856
Izločena sredstva in druga investicijska sredstva	18.283	Drugi viri financiranja investicij	1.454
B. Obratna sredstva		B. Viri obrat. sredstev	
Skupna obr. sred.	258.281	Banka — kredit za obrat. sred.	255.032
V. Sred. v obračunu in dr. akt.	94.337	Sklad obr. sred.	2.905
Kupci in druge terjatve	94.337	Invest. posojilo za obr. sred.	11.026
Druga aktiva	1.827	Pasivne čas. razmej.	1.041
		V. Viri sred. v obr. in druga pasiva	
		Dobavitelji in druge obveznosti	66.629
		Druga pasiva	9.109
Skupaj	396.491	Skupaj	396.491

Vodja računovodstva: Engelbert Letič

Predsednik UO: Stanko Terbut

Direktor: Martin Klementič

Podjetje se bavi s prodajo prehrambenega, galanterijskega, tekstilnega in železniškega blaga na veliko. Povprečno zaposlenih je bilo 73 delavcev in uslužbencev. Plan prometa je bil dosežen s 124 %. Glavni problem podjetja so neprimerni poslovni prostori.

Ameriški „polet na Luno“ izpodletel

Zaradi poraznih neuspehov pri izstrelitvi prvega umetnega satelita izučeni Američani so za 17. avgust že bistveno bolj previdno napovedali izstrelitev rakete, ki naj bi poletela v bližini Meseca in tam izstrelila umetni satelit, kateri bi moral krožiti okoli Meseca in snemati celotno njegovo površino. Navedenega dne so raketo dejansko izstrelili, vendar je že po 77 sekundah letenja v višini 17 kilometrov eksplodirala in so njene dele našli v Atlantiku.

Ponesrečen poskus je sicer razočaral zlasti ameriške znan-

stvenike, ki se bavijo s takimi poskusi, vendar razočaranje ni bilo tako veliko kot pri neuspehih, ki so jih doživeli s prvim umetnim satelitom, kajti tokrat so že vnaprej poudarjali, da gre le za poskus, katerega možnost za popoln uspeh je le 1:10. Po neuspelem poskusu je predstavnik ameriških znanstvenikov general Wilson izjavil, da obstoja za Ameriko nevarnost, da jo bo pri izstrelitvi satelita na Mesec prehitela Sovjetska zveza, ker na tem področju prednjači pred Ameriko. Napovedal je, da bodo

prihodnjo raketo poskusili izstreliti v bližini Meseca verjetno 14. septembra.

Iz podatkov, ki so jih objavili o ponesrečeni raketi, je razvidno, da je bila dolga 27 metrov ter je tehtala 52 ton. Gradili so jo pet mesecev in je bilo pri tem zaposlenih 3000 tehnikov, dočim so 300.000 delov, iz katerih je bila raketa sestavljena, izdelovali v 52 tovarnah. Stroški za raketo pa so znašali osem milijonov dolarjev. Pa si izračunajte, koliko znaša to v dinarjih!

Opisni in objave

Prodaja

ENOSTANOVANJSKO novo zidano hišo in 46 arov zemlje prodam pol ure od Ptuj. Anton Fras, Mestni vrh 63, Ptuj. Poizve se tudi lahko pr. vratarju bolnišnice v Ptuj.

SADNI MLIN NA KAMNE in vinski sod 1000 litrov, prodam. Naslov v upravi lista.

Objava

IZLET V MARIBOR

Združenje šoferjev in avtomobanikov, podružnica Ptuj, bo priredilo v soboto, 20. septembra t. l., izlet v Maribor z ogledom Tovarne avtomobilov Maribor.

Naprošamo podjetja in gospodarske organizacije ter urade in ustanove v Ptuj, da bi omogočila svojim šoferjem udeležbo na izletu.

Prijave sprejema do 16. septembra t. l. blagajnik tov. Franc Meglič.

Odbor

Nepričakovano nas je zapustil

CIRIL KAFOL

učitelj v p. iz Markovc, pevovodja pevskega zbora našega društva in naš vsestranski svetovalec.

Z njim je izgubilo naše društvo in naša gospodarska organizacija KZ dragocenega kulturno-prosvetnega delavca, ki smo ga vsi zelo cenili zaradi njegove izredne požrtvovalnosti in naklonjenosti ljudstvu.

Kot vestnega in neizčrpnega javnega delavca ga bomo ohranili v trajnem spominu.

Naj mu bo lahka zemlja na ptujskem pokopališču, kjer smo ga 5. septembra 1958 položili k zadnjem počitku.

Prosvetno društvo Murentinci
Upravni odbor KZ Murentinci in vsi vaščani